

Rīgā, 2025. gada 17. februārī
Nr. 5/2026

Ministru prezidentei
Evikai Siliņai
pasts@mk.gov.lv

*Par ārvalstu investoru skatījumu uz vēja enerģijas
attīstību un valsts–pašvaldību sadarbības principiem*

Godātā Ministru prezidente!

Ārvalstu investoru padome Latvijā (turpmāk – FICIL) vēršas pie Jums pirms Jūsu plānotajām 2026. gada 20. februāra diskusijām ar Latvijas Pašvaldību savienību, lai īsi izklāstītu ārvalstu investoru kopējo skatījumu uz vēja enerģijas attīstību Latvijā. FICIL pozīcija atspoguļo plašāku investoru interesi par stabilu, konkurētspējīgu un prognozējamu uzņēmējdarbības vidi Latvijā.

Ārvalstu investoru ieskatā vēja enerģijas attīstība ir stratēģiski svarīga enerģētiskajai drošībai un ekonomiskajai noturībai, jo tā palīdz mazināt atkarību no importa un cenu svārstībām, vienlaikus stiprinot Latvijas investīciju pievilcību. Klimata un enerģētikas ministrija publiski norādījusi, ka, lai Latvija sasniegtu 100% atjaunīgās elektroenerģijas mērķi, nepieciešami aptuveni 1,5–2 GW vēja jaudas. Šāds mērķa līmenis investoriem signalizē par nepieciešamību rīkoties konsekventi un savlaicīgi.

Vienlaikus jāņem vērā, ka vēja projekti ir kapitālietilpīgi un ilga cikla ieguldījumi: būtiska izmaksu daļa rodas vairākus gadus pirms ieņēmumu gūšanas. Klimata un enerģētikas ministrija ir uzsvērusi, ka Latvijā netiek plānoti atbalsta maksājumi atjaunīgās enerģijas (tostarp vēja) projektiem, tādēļ projektu realizācija ir atkarīga no tirgus ieņēmumiem un banku finansējuma. Šādos apstākļos investīciju prognozējamība kļūst izšķiroša: neskaidrība par atļauju procesa secību vai termiņiem, vēlinas izmaiņas regulējumā vai būtiski atšķirīga prakse dažādās pašvaldībās palielina uztverto risku, sadārdzina finansējumu un var novirzīt kapitālu uz citiem reģiona tirgiem. Tas ir īpaši būtiski, jo kapitāls atjaunīgās enerģijas projektos ir mobils un Latvija par to konkurē reģionāli.

Būtisks banku finansējuma priekšnoteikums ir arī ilgtermiņa ieņēmumu paredzamība, tostarp caur ilgtermiņa elektroenerģijas iegādes līgumiem (PPA). FICIL biedru pieredzē PPA tirgus attīstība Latvijā joprojām ir agrīnā stadijā, kas vēl vairāk palielina regulējuma stabilitātes un paredzama atļauju procesa nozīmi.

Pašvaldību loma šajā procesā ir izšķiroša. Investoriem jau sākotnējā stadijā ir vitāli svarīgi saņemt skaidru signālu, vai vēja enerģijas attīstība konkrētajā teritorijā ir savietojama ar teritorijas plānojumu un vietējiem attīstības mērķiem. Vienlaikus teritorijas plānošanas lēmumiem ārvalstu investoru skatījumā būtu jābūt savietotiem ar valstiski noteiktajiem enerģētikas mērķiem un vienoti piemērotiem, lai līdzvērtīgi projekti dažādās pašvaldībās netiktu vērtēti principiāli atšķirīgi politiskā cikla vai atšķirīgu interpretāciju dēļ.

Svarīgs elements uzticības un pieņemamības veidošanā ir arī caurspīdīgi vietējie ieguvumi. 2024. gadā ir pieņemts regulējums par obligātu maksājumu vietējās kopienas attīstībai 2500 EUR gadā par katru uzstādītās jaudas megavatu, šo maksājumu sadalot starp pašvaldību un mājāsaimniecībām noteiktā attālumā no vēja parka. FICIL ieskatā šī mehānisma prognozējama un vienota piemērošana, kā arī skaidra komunikācija par tā praktisko izmantošanu var būtiski mazināt spriedzi un veidot faktos balstītu dialogu.

Nemot vērā iepriekš minēto, lūdzam Jūs sarunā ar Latvijas Pašvaldību savienību uzsvērt trīs principus:

1. vienotu, faktos balstītu un savlaicīgu pieeju teritorijas plānošanā un atļauju izsniegšanā, lai investori jau agrīni var novērtēt projekta iespējamību un pašvaldības var izvairīties no resursietilpīgiem strīdiem;
2. prognozējamu politikas virzību, kas izvairās no vēlīnām vai retroaktīvām izmaiņām, kuras būtiski palielina finansēšanas risku;
3. strukturētu valsts–pašvaldību sadarbības formātu (piemēram, Klimata un enerģētikas ministrijas un LPS kopīgu koordinācijas platformu), kas palīdz izlīdzināt praksi, skaidrot sabiedrībai faktus un efektīvi izmantot kopienu maksājumu mehānismu.

FICIL ieskatā vēja enerģijas attīstības jautājums ir jārisina kā stratēģisks valsts konkurētspējas un drošības jautājums, nodrošinot konsekventu politikas īstenošanu un vienotu pieeju visos pārvaldības līmeņos. Sabalansēts un faktos balstīts dialogs starp valsts pārvaldi un pašvaldībām var vienlaikus stiprināt vietējo atbalstu un saglabāt investīciju drošību, kas ir priekšnoteikums ilgtermiņa kapitāla piesaistei Latvijā.

Ar cieņu

Tatjana Guznajeve
FICIL izpilddirektore

ŠIS DOKUMENTS IR ELEKTRONISKI PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO
PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU